Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Passuth László

Cím: A Kacsa utcában

Forrás: Magyar Vasárnap

1949 jan. 2.

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 9.439

Hely

Idő '1848'

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házin.

16

A KACSA-UTCÁBAN

Bizonyára ti is ismertétek azt az öregecske, ütött-kopott házat, melyet a mult héten takarították el egészen a föld színéről? A görbe utca felé ódon tűzfalával fordult, emeletmagasságban két parányi ablakocskát vágtak be — bizonyosan utólag, a hajdani kőmívesek. De azt, hogy ez a furcsa ház, melyet oldalba bökött az ostrom — valaha török *hárem* volt, rosszhiszeműbb beavatottak szerint talán nem is egészen *egyetlen* igazhitű használatára... már bizony csak kevesen tudjuk itt, a *Vízivárosban.*

A bontómunkások talán meg is mosolyogtak, mikor odaálltam reggelenként az omladékos udvar elé: olyan volt, mint márciusi napon észrevétlenül összefonnyadó hóember, mindig valamivel kevesebb rom volt belőle, mint az előző napon, a végén egészen elfogyott. Épp lent, a *Fazekas-utca* torkában már megálltak a nagy szekerek, hogy elszállítsák a megboldogult háremház még használható termásköveit, amikor a falnaktapadó, elfalazott bolthajtás aljában megtalálta a régi uborkásüvegben az *írást* a kőmíves.

Persze, ilyenkor mindenki *kincset* keres, elfalazott *török* aranyakban reménykednek a vízivárosiak. Így hát ezt a multszázadbeli vastag papírra rótt írást, amit felszedegettek, nem sok becsület illette. A munkavezető sercintett egyet, amolyan bolondos ögyelgőnek tartott, amikor kértem, mutassák meg, hol találták a pókhálós, töredezett üveget.

Még régies módon [illegible] a levél [illegible]. [illegible] az [illegible] az idő, épúgy, mint az [illegible] talált zsinórvéget, vagy szalagdarabot, [illegible] menten szétpenészedett a szabad levegőn. Csak amikor végigolvastam, akkor láttam, hogy bizony az évszám nem lehetett más, mint *1849.* De ki lehetett az a *Kálmán*, aki olyan forrón, kicsit fellengősen köszönte meg a levélben az *egy-éjszakai* vendéglátást? A sorokat itt-ott elmosta az idő, fakult tintáján már nem igazodott el a szem.

„Befogadtál, galambom, amikor üldöztek; sebet is kaptam; *tekeregtem* ezek közt a szűk utcák közt, nem tudtam, mitévő legyek, merre lelem meg segítségemet..."

Így hát, bizonyosan *erdélyi* volt a *honvéd*, arrafelé mondják így „csavargás" helyett...: De a *lányt* hogyan hívhatták? Tudta-e nevét egyáltalán a fiú, akit rejtegetett egy éjszakára, vagy ez csak *szépítése* volt egy *szerelmes hétnek*, míg régi tépéssel újrakötözte azt a talán nem is olyan nagyon súlyos sebet? Régi, kedves szokás szerint *galambom*-nak *édes illatozó virágszálamnak* írta, talán mégis arra gondolt, amikor nem szólította nevén, hogy akkor, ha elfogják levelét, ne kerüljön miatta bajba a lány.

Milyen lány lehetett? Olyan jól emlékezem a házra, két parányi, utcáravágott börtönablakocskájával... lehet, hogy itt, a *Vár* aljában valóban *szegénylányok* laktak, akik végigélték Buda ostromának szinte utcáról utcára változó százéves forgandóságait. *„Megnyitottad előttem az ajtód"...* végignézek a letarolt udvaron, csak a pince betemetett bolthajtása mutatja, hogy valaha itt laktak emberek... Itt lakott egy szegénylány, talán nem lehetett róla [illegible] szeme [illegible] a *szerelem* [illegible] a kenyere... [illegible] volt, irgalmas, talán kokárdát is hordott, megremegett, ha nagyot dörrent s sivított feje fölött *Hentzi* öregágyúja. Kint állt a kapuban esténként, amikor csak a holdfény világított a Vízivárosban. Így látta meg talán az árnyékot, a barnaattilás, vagy kékdolmányú honvédet, aki írása szerint erdélyi diák lehetett.

Befogadta.

„Amiért kedvesen jóltartottál, vigyáztál, hogy bajom ne történjék, csak így köszönném neked, mindközönségesen, ahogy már megszoktam, mióta szelek szárnyára vetett ily sebesen végzetem. De te, édes galambom, többet is adtál nekem, amikor kitártad szerelmes szíved. Karod közt, csókodtól elfelejtettem, hogy csak *egy éjszaka nálad a világ.* Ha talpra állok, kiszökdösöm holnap s lehet, soha többé már nem látsz, ha elindulok a *Déli Lépcső* ostromára. Ezt a levelemet is, édes szívem, felhők hátára bízom, a *ki dobosra,* aki megunta komiszkenyerünket s hazaküldtük anyja szoknyája mögé. Ha eltalál hozzád, mert azt mondta, ismeri a ti utcáitokat is, adj neki egy tányérnyit az aznapravalóból..."

A végefelé egészen olvashatatlan volt az írás, csak a cikornyás, kacskaringós keresztnév felett nem suhant el a jóvátehetetlen idő. Forgattam: nem írt-e valamit utána a névtelen „kedves galambom", ami befejezhetné a történetet? Fekete kereszlet talán, ahogy abban az időben tették a hősi halottak levelével, vagy valamit még, ami elárulhatná, mi zárta le... könnyes, boldog ölelés, vagy hosszú évek [illegible] sóvárgása a vízivárosi [illegible]?

„Régi ház volt ez", mondta a fuvaros, míg néztem az omladékos köveket

Írta Passuth László